

Przegląd polityczny powszechny.

Pismo poświęcone polityce, handlowi i przemysłowi.

PRZEGLĄD POWSZECHNY wychodzi dwa razy na tydzień: t. j. we środę i sobotę.
Cena jego: we Lwowie kwartalnie 1 zlr. 50 kr. — od 1. kwietnia do końca grudnia 5 zlr.
na prowincyi kwartalnie 2 zlr. — od 1. kwietnia do końca grudnia 6 zlr.
Za granicą państwa austriackiego rocznie o 1 zlr. więcej.

Nr. 21.

Lwów dnia 9. Czerwca 1858.

INSERATY, jako to: ogłoszenia, uwiadomienia i doniesienia wszelkiego rodzaju, przyjmują się do dziennika za opłatą od wiersza drobnego druku (petit) za jednorazowe umieszczenie po 4 kr., za następne po 2 kr. z dodatkiem opłaty stepowej za każdorazowe umieszczenie po 15 kr. m. k.

Listy reklamacyjne oddane nieopieczętowane urzędom pocztowym, niepodlegają frankowaniu.

Redakcyja PRZEGLĄDU na ulicy wałowej obok pikiety ogniowej pod Nr. 739^{1/2} na 1. piętrze.

Do Szanownych Czytelników naszych.

W krótkim czasie otrzymaliśmy wiele dowodów zadowolenia powszechnego. Przekonuje nas to, żeśmy choć w części trafili w potrzeby i wymagania Powszechności, a przynajmniej, że szczerze chęci nasze słuszenie ocenionemi zostały. Dowodem tego są liczne korespondencje i znaczna liczba czytających nasz dziennik. Będzie to dla nas bodźcem przykładać i nadal wszelkiej staranności, aby pismo nasze podnieść i zrobić go więcej zajmującym. Dla tego też z początkiem nowego kwartału, otwieramy nową rubrykę FELETONU, która będzie obejmować celniejsze prace, tak wierszem, jak prozą. Od 1go lipca b. r. zacznie się powieść osnuta na tle historycznym pod tytułem *Mara Węgierka*; jest to epizod z ostatniej wojny węgierskiej, w którym zdybiemy nie jedno historyczne nam nazwisko. Damy prócz tego mapę krajów sławiańskich pod panowaniem tureckim, które są teraz widownią ważnych wypadków.

Prenumerata PRZEGLĄDU na nowy kwartał (od 1go lipca do 30go września) wynosi tylko 2 zlr., a do końca roku 4 zlr. m. k. (cena jak na pismo polityczne, bezprzykładnie tania). Prosimy o wczesne nadsyłanie prenumeraty (najdalej do 26. czerwca), abyśmy wedle liczby prenumeratorów mogli obliczyć nakład pisma naszego.

Przegląd polityczny.

Według najnowszych prywatnych wiadomości z Kotaru (Cattaro), dwa francuzkie okręta wojenne, które opuściły dnia 29. maja przystań Grawoza, zarzuciły kotwicę w porcie Budua, położonego nie daleko za Kotarem w kierunku południowym. Dnia 1. b. m. dowodzący niemi admirał, wysiadł z jenerałnym konsulem p. Hequard w towarzystwie Czarnogórców na brzeg, i udał się do Cetynii, stołecznego miasta Czarnogóry, gdzie jak się domyślają, przedstawił ks. Daniłowi rady rządu francuzkiego, ażeby Czarnogórcy szanowali zawieszenie broni, które wymogły na Porcie obce mocarstwa. Dnia 4. b. m. wróciły francuzkie okręta do przystani Grawoza, i zarzuciły znowu w niej kotwicę. Okręt angielski „Cognetto” opuścił port Grawoza, lecz nie wiadomo dokąd odplynał.

U podnóża Czarnogóry trwa ciągle chwilowe zawieszenie broni. Czarnogórcy nie zajęli dalszych powiatów sąsiednich, Turcy nie ponawiają napadów na Czarnogórę. Czterotysięczny oddział wojska tureckiego, przysłany świeżo ze Stambułu, wylądował w porcie Grawoza i przeszedł przez pas Dalmacyi do Hercegowiny. Być może, iż wojskom tym pozwolono wysiąść na brzeg w skutek oświadczenia Porty, że je posyła do Hercegowiny dla bronięcia tej prowincyi przed napadem Czarnogórców.

Mimo tego chwilowego zawieszenia broni w walce Czarnogórców z Turkami, zaburzenia w Bosnii stają się coraz groźniejsze. Donosiliśmy w ostatnim numerze *Przeglądu* o krwawem starciu między chrześcianami bośniackimi a Turkami, które zaszło dnia 24. maja. Bójkę tę prowadzoną przez cały dzień wywołał Turcy.

Kłopoty W. Porty powiększyły powstanie na wyspie Kandy. Do tych czas brak dokładniejszych wiadomości, któreby wyswieciły siłę i doniosłość tego powstania. Wiadomości z Carogrodu donoszą, że przeciwko powstańcom wysłano trzy okręta z wojskiem. W samym Carogrodzie panuje z powodu zwycięstwa Czarnogórców wielkie rozdrażnienie. Obiegają wieści, że W. Porta wysłała 20,000 żołnierzy przeciw Czarnogórze.

Thouvenel poseł francuzki w Stambule, otrzymał telegrafem polecenie, aby pozostał na swej posiadzie aż do dalszego rozkazu.

Z tego polecenia wyprowadzają niepokojące domysły, zwłaszcza że p. Thouvenel przestrzegł znaczniejszych kapitalistów francuzkich w Stambule bawiących aby na nowe przedsiębiorstwa w Turceczynie kapitałów nie łożyli.

O konferencyach paryżkich nie ma pewnych wiadomości. Po dziennikach błąka się doniesienie podane przez *Indep. Belge*, o pogróżce Fuada Paszy, pełnomocnika W. Porty przy konferencyach paryżkich, że nie weźmie udziału w obradach, jeżeli pod rozstrzygnięcie trybunału europejskiego poddaną zostanie sprawa chrześcian tureckich. Wiadomość ta, jeżeli jest prawdziwą, zapowiada ni mniej ni więcej, tylko zerwanie konferencyj paryżkich.

We Francyi podnosi znowu głowę stronnictwo republikańskie i orleanistowskie. Agitacje trwają ciągle, mimo wszelkich środków policyjnych. W niektórych miastach fabrycznych cesarstwa, wyrobniicy domagają się podniesienia ceny zarobkowej. W niektórych miejscach przyszło do krwawego starcia między robotnikami a wojskiem. Policyja francuzka wietrzy emisaryuszów, którzy w tych czasach, jak ptaki wędrowne na wiosnę, na różne punkta ziemi francuzkiej zlecieli; a krom emisaryuszów, poszukują jak najgorliwiej strasznych gruszek Orsiniego.

Nietolerancja w Szwecyi.

Kiedy Karol XII. król szwedzki awanturczej pamięci, zginął pod murami fortecy Frydrychshall, Szwecya prócz króla, straciła zarazem wpływ przemożny, jaki dotąd wywierała na sprawy europejskie. Spadłszy wówczas do potęgi ledwie drugiego rzędu, mało już zajmowała uwagę świata, i pozostała w tym stanie osłabienia, który zwykle bywa skutkiem za nadto przesadnego wysilenia.

Lecz w narodach północnych nie zgasła dotąd pamięć ich dawnej potęgi i znaczenia; i są jeszcze ludzie między niemi, którzy myślą nad środkami, jakimi by mogli wskrzesić wielkość i blask szwedzkiego imienia. Z powodu kłótni o wątpliwe duńskie następstwo tronu, powstało w Szwecyi i Danii stronnictwo, które się *panskan-dynawskiem* nazywa. Stronnictwo to żąda połączenia wszystkich ludów duńskiego i skandynawskiego półwyspu w całość polityczną, tak jak stronnictwo panslawistyczne marzy o połączeniu wszystkich Sławianów pod jednym berłem. Podobne połączenie istniało już raz pod panowaniem królowej Małgorzaty, i znanem było pod nazwą *Kalmarskiej Unii*; lecz się wnet rozprzegło z przyczyny za nadto wielkich sprzeczności, jakie dzieliły Szwedów i Duńczyków, i stało się tylko powodem do długich i krwawych wojen.

Nie tu miejsce ani czas rozbiierać, jakie widoki na przyszłość mieć może stronnictwo panskan-dynawskie. Przytaczamy fakt ten dla tego tylko, aby okazać, że są pewne idee, które się w ludach pewnych utrzymują przez długie wieki i nie gasną nigdy. Jako inny równie uderzający przykład tego uporczywego trzymania się myśli historycznej, posłużyć jeszcze może ta okoliczność, że w Szwecyi mianowicie, starają się o utrzymanie dawnego stanu rzeczy, który rzeczywiście przyłożył się niemało do ugruntowania owego wpływu Szwecyi na Europę. Królowie z domu Wazów korzystali z przejścia swego narodu na wiarę protestancką, aby występować na kontynencie w roli obrońców tej wiary nowej. Szwecya winna była swoje potężne stanowisko ścisłemu połączeniu z protestantami niemieckimi; działała więc konsekwentnie, gdy postępowała w domu z największą nietolerancją przeciw kościołowi katolickiemu, z którym walczyła o rzem po za granicami swemi. Lecz się czasy zmieniły. Szwecya nie jest już dziś podporą wiary protestanckiej — a niemniej przeto trzyma się z uporem zasad, które niegdyś stanowiły jej potęgę. Zdaje się, jakoby trwali na północy w tém błędnem mniemaniu, że te same środki, które niegdyś tak wielkie zdziałały rzeczy, i dziś jeszcze nie straciły swojej działalności. Z tego tylko wychodząc stanowiska, da się wytłumaczyć wypadek świeży takiej nietolerancji, że ledwieby jej można było uwierzyć, gdyby nie było po temu urzędowych dowodów.

Sąd królewski w Sztokholmie wydał przed kilka tygodniami wyrok, którego treść podajemy w skróceniu: „Zważywszy, że panie Funk, Offermann, Szuce, Andersson, Mahlander i Lündegren, urodzone w Szwecyi, z wyznania ewangeliczno-luterskiego, w którym były wychowane, i wierni mu być przyrzekały — przeszły na wiarę rzymsko katolicką, do czego się same przynęły; zważywszy, że mimo napomnień pastorów swoich, oświadczyły, że w téjże wierze katolickiej chcą i nadal pozostać — wedle paragrafów 3. prawa karnego, a 2. prawa kościelnego sąd uznaje za dobre, skazać wyzspomnione kobiety na wygnanie z państwa szwedzkiego, i na odjęcie tymże praw obywatelstwa i dziedziczenia.”

Dodać tu trzeba, że te wszystkie kobiety są małkami, że zatem wyrok ten rozdziela je w sposób barbarzyński od mężów i dzieci. Pominąwszy srogą nietolerancją takiego wyroku, obraża on w sposób niesłychany wszelkie prawa ludzkości. Dla Szwedów jest może zrozumiałą ta konieczność trzymania się zastarzałych zasad, ale publiczne zdanie całej Europy zaprotestowało jednogłośnie naprzeciw temu aktowi. Jednym słowem powiedziawszy, nietolerancja i srogość nie są już rzeczą czasów dzisiejszych, i obrażają wszystkie poczciwe uczucia.

Mamy właśnie pod ręką objaw publiczny tej opinii w zachodniej Europie. Gazeta francuzka *Union* ogłosiła składkę na korzyść tych prześladowanych kobiet, w której to składce bierze nawet udział *Siecle*, dawny wspomnianej gazety przeciwnik. Nadeszła także, depesza telegraficzna (donosi wprawdzie tylko o tém jako o wieści), wedle której rządy francuzki i angielski chcą przemówić za prześladowanymi katolikami. A zatem dwa mocarstwa, katolickie i protestanckie, czują się zniewolonemi przemówić w imieniu ludzkości znieważonej!

Przegląd dzienników.

Ze Lwowa 8. czerwca. Od niejakiego czasu niektóre gazety zagraniczne, a między niemi mianowicie gazeta *Leipziger Illustrirte Zeitung* N. 777 głoszą, jakoby między młodzieżą tutejszą odkryty został spisek, związany celem oderwania kościoła ruskiego od unii i przyłączenia go do kościoła wschodniego. Jesteśmy w stanie zapewnić, że ta wiadomość, co do tego rodzaju spisku jest zupełnie fałszywą.

Wiedeń 2. czerwca. Zagraniczni kapitaliści zakupują ciągle wielkie obszary ziemi we Węgrzech i w krajach przyległych; uiedawno zawiązało się w Bawaryi nowe stowarzyszenie kapitalistów, które ma zamiar nabywać dobra, mianowicie lasy w Kroacyi. Towarzystwo wysłało już agentów swoich w te kraje.

— 4. czerwca. Francuzkie liniowe okręta opuściły Grawozę i popłynęły na południe ku Kleckowi. Do przedwczoraj nie opuściły one wybrzeża dalmatyńskiego. Bawiący w Trebinii rosyjski konsul udał się do Raguzy w celu widzenia się z admirałem francuzkim. W Trebinii jest prócz konsula francuzkiego także konsul angielski.

Paryż 31. maja. Roboty, jakie przedsiębrano około podniesienia siły morskiej, są tak znaczne, że minister marynarki zażądał uzupełniającego kredytu 14 milionów. W okolicy Cherbourga jest policyja nadzwyczajnie czynna, pilnuje wszystkich podróżnych. Ostrożność ta stoi w związku z podróżą cesarza. Rząd miał otrzymać doniesienie, że znowu posłano do Francyi ręczne granaty, które mają być daleko straszliwszego skutku od granatów Orsiniego. P. de Penne ma się nieco lepiej, lekarze nie mogą jednak nic pewnego jeszcze powiedzieć.

Le Nord.
— 31. maja. Wszystkie doniesienia ludzi bardzo wiarygodnych zgadzają się w tem, że jakieś uczucie niepewności i trwogi owładnęło umysły; czem się też łatwo tłumaczy obecna stagnacja wszelkich interesów tak handlowych jak i przemysłowych. Myśli rewolucyjne są naturalnie dalekiemi od klas majątniejszych; bo nikt nie wie, jakby w razie upadku teraźniejszego rządu, utworzył rząd nowy bez narażenia się na długotrwałą walkę domową. Jednakowo powiada kaźden, że takie rozszerzenie władzy policyjnej, i takie zachwałę wyjątkowe stanowisko armii sprzeciwia się zupełnie narodowemu uczuciu honoru, i nie może w żaden sposób trwać długo. K. Z.

— 1. czerwca. Przyczyną zwłoki między drugim a trzecim posiedzeniem konferencji miał być spór, jaki powstał w sprawie chrześcijan tureckich. Fuad Pasza miał się odgrażać, iż stosownie do instrukcji w Stambule otrzymanych, usunie się zupełnie od obrad, jeżeliby chciało je przenieść na pole, które zdaniem Partii powinno być wolne od wszelkiego obcego wpływu, to jest gdyby chciano poruszać kwestyą niepodległości rządu tureckiego w stosunkach z poddanymi jego chrześcijańskimi. Fuad Pasza żąda między innymi, żeby Francja raz stanowczo wyrzekła, że albo porzuci już ostatecznie zamiar połączenia księstw Naddunajskich, albo też że podzieli sposób widzenia dywanu *ad hoc*; w ostatnim bowiem razie widział by się Fuad Pasza przymuszonym, także usunąć się od obrad. O. Z.

— Słychać powszechnie, że tak jak został zakazany w całej Francji brukselski dziennik *l'Independance*, tak samo i kilkom innym zagranicznym dziennikom wzbronią wstępu do Francji. Zamierzają zakazać *Times* i *Kolońską Gazetę*, tak jak i wszystkie w ogóle pisma, które występują przeciwko obecnemu rządowi francuzkiemu. K. Z.

— 1. czerwca. Mówią, że rządy francuzki i angielski poczyniły kroki w Stokholmie w sprawie kobiet, które za przejście na wiarę katolicką zostały skazane na wygnanie. Tel.

— 2. czerwca. Stan wewnętrzny Francji zwraca coraz więcej uwagę Europy. Szczególne stanowisko, jakie zajmuje wojsko, i coraz bardziej występujący duch opozycji zasługują rzeczywiście na uwagę. Pojedynki pojawiają się ciągle, znowu padło dwóch podoficerów ofiarą takiej walki. Scierania się wojskowych z cywilnymi są rzeczą bardzo zwykłą. M. P.

— Dzisiejszy *Monitor* zamieścił pismo księcia Danily do francuzkiego konzula, w którym podaje szczegóły ostatniej bitwy. Dowodzi w tem piśmie, że Husejn Pasza dowódca wojsk tureckich, chciał korzystać z przejazdu p. Delarue (sekretarza księcia Danily), by się wycofać z przykrego swego stanowiska. W końcu mówi, że się ograniczono na obronie Czarnogóry i pomimo odniesionego zwycięstwa nie przekroczone granic. Chociaż łatwo było bez walki nawet zdobyć połowę Hercegowiny, książę jednak zastosował się do życzeń cesarza Napoleona, w którym całą pokłada nadzieję. Tel.

— 3. czerwca. Proudhona skazano na trzy lat więzienia i 4000 franków grzywny. Tel.

— Pogłoska, która się okazała zupełnie fałszywą, poruszyła całe miasto, a szczególnie giełdę. Mówiono, że w Fontainebleau był nowy zamach, który się nie powiódł, na życie cesarza. Przyjazd zaś cesarza do Paryża okazał bezzasadność wieści. O. Z.

— 3. czerwca. Według najświeższych wiadomości stanęły francuzkie okręta „Algesiras“ i „Eylau“, które jak wiadomo, 29. maja port Grawozy opuściły, pod Budą, poniżej Kotara, gdzie mają pozostać czas jakiś. *Zagrzebska Gazeta* donosi, że książę Daniło nakazał na pamiątkę zwycięstwa pod Grahową wystawić kościół. Drugim rozporządzeniem nakazał czterdziestodniowe modły za poległych. Z jeńcami tureckimi, których jest 27, obchodzą się Czarnogórcy bardzo łagodnie. Sprowadzono ich do Cetynii, gdzie też przewieziono zdobyte działa. K. Z.

Londyn 2. czerwca. Rząd angielski podarował Napoleonowi III. i jego dziedzicom na wieczne czasy grób Napoleona I. na wyspie Helenie. — Dr. Bernard miał przedwczoraj mowę w Greenwich o obecnych stosunkach Francji. Treścią tej mowy było przyszłe zwycięstwo stronnictwa republikańskiego. Mowę tę przyjęto rzesistemi oklaskami. W Belfast (w Irlandyi) zaszły niepokoje z bardzo błahego powodu. Przyszło do starć krwawych między katolikami a protestantami. 2. czerwca powtórzyły się zaburzenia. Cała załoga pod bronią. K. Z.

Rzym. Hr. Kisielew miał umawiać się ze stolicą apostolską o zasady konkordatu, któryby uregulował ostatecznie stanowisko rzymsko-katolickiego kościoła w Rosyi. *Le Nord.*

Turyń. W Sardynii w wielu miastach ociągają się mieszkańcy pełnić służbę gwardyi narodowej; przeto musiano w niektórych miejscach rozwiązać takową, bo ani groźbą ani prośbą nie można było ich zniewolić do pełnienia służby.

Neapol. Liczne aresztowania miały nastąpić w prowincyi Avellino, co bardzo jest prawdopodobnem. Zresztą nie masz nic nowego, ani postępu, ani środków surowych, ani też ułaskawień. Rząd ciągle na jednym zostaje stanowisku, nigdy nie wspomina o tem co czyni; o dekoracyach tylko czytamy doniesienia. *Ind. Bel.*

Madryt 26. maja. Królowa odbywając podróż po kraju, przeznaczyła pół miliona realów na rozdanie pomiędzy ubogich tych miejsc, przez które ma przejeżdżać.

— 1. czerwca. Utrzymują za pewne, że przed kilkoma dniami był tu Mazzini i mieszkał w pewnym domu na ulicy Oliwy. Zdaje się, że agent policyjny francuzki, który go śledził, spowodował jego prędki wyjazd.

Serbskie Nowiny donoszą z **Bosnii**, że na początku maja przeszło 6 rodzin tureckich, liczących razem 106 osób, na wiarę chrześcijańską obrządku wschodniego.

Wszyscy ci nowochrześceni są z plemienia Asa z włości Uzany. Znany ze śmiałości swojej hajduk Bośniak, Warnica, uorganizowawszy liczną bandę sobie równych śmiałków, niepokoi Turków w całym kraju od Serbii aż do Czarnogóry.

Stambul 27. maja. Dziennikom tutejszym wzbroniło mówić o klęsce pod Grahową. *Journal de Constantinople* występuje przeciwko artykulowi *Monitora* w sprawie Czarnogóry, i staje w obronie praw zwierzchnictwa i udziałności Partii. Posłowie Francji i Rosyi postępują zupełnie zgodnie. Jenerał Abdi Pasza umarł w Skutari w skutek ran w walce z Czarnogórcami odniesionych.

— Słychać, że do Hercegowiny ma znowu odejść 20 tysięcy wojska. Do Kandyi wysłano posiłki na trzech parowcach. S. Z.

— 31. maja. Według wiadomości z Kanei z 22. maja, powiększała się ciągle liczba powstańców. Niejaki Corokaki stanął na czele 1000 powstańców i szedł ku Kanei. Dowódca załogi miasta wzbraniał się iść naprzeciwko powstańcom, ponieważ jego instrukcja zakazuje mu wydalać się z twierdzy bez wyraźnego rozkazu. — Spodziewają się tu ogólnie, że w sprawie Czarnogóry połączą się Prusy z Austryją, by tym sposobem sparaliżować koalicję francuzko-rosyjską. T. Z.

— 1. czerwca. Z Bagdadu donoszą, że Iskender Bey udał się z rozkazu Omera Paszy do Suk-el-Szuk, gdzie się ma zająć projektem osuszenia ogromnego tamtejszego aż po Bassorah ciągnącego się jeziora. Spisek na życie szacha Persyi, jaki niedawno odkrył miano, był powodem, że zakazano pod karą śmierci zbliżać się do osoby szacha. T. Z.

Nowy York 15. maja. Z powodu dowolnego przetrząsania amerykańskich okrętów przez okręta angielskie, jakie się niedawno wydarzała na morzu Spokojnem, wniesiono na kongresie, aby zażądać objaśnienia względem prawa obcych statków do przytrzymywania amerykańskich okrętów. Wniosek ten przyjęto jednomyślnie.

— 18. maja. Gubernator powiatu Utah p. Cummings, wjeżdżał tryumfalnie 1. kwietnia do stolicy Mormonów, którzy złożyli broń i cofnęli się ku Białym górkom. Naczelnik Mormonów Brigham Young złożył swój urząd, a Mormoni poddali się rządowi centralnemu w Wasyngtonie. Tel.

Indye. Wiadomości ostatnie z indyjskiego teatru wojny opiewają bardzo niepomyślnie dla Anglii. Anglicy zwyciężają, zdobywają twierdze, miasta, zabierają działa, ale mimo tego powstanie się szerzy i wojna trwa ciągle. Położenie Anglików zdaje się pogorszać z każdym dniem, tak z powodu nadzwyczajnych upałów, jak i z powodu wojny podjazdowej, jakiej chwycili się teraz powstańcy. Cały Rohilkund, część Oudy, Doabu, Bandelkandu i Indyi środkowych jest w ręku powstańców, a pojedyncze ich oddziały snują się wśród stanowisk angielskich w górnym Bengalii i podchodzą aż pod Patnę na wschód, a ku Delhom na zachód. W otwartym boju odnieśli powstańcy kilka zwycięstw nad Anglikami. Kurer-Sing dowódzca górali z Bandelkandu przeszedł Ganges, zajął Ingtpore niedaleko Patny i pobit oddział ang. dowodzony przez kapitana Legrand. Pod Orzań pobito także Anglików. W wojsku angielskiem panuje wielkie zniechęcenie. Proklamacya jeneralnego gubernatora nie zrobiła najmniejszego wrażenia na właścicielach w Oudzie, którzy utrzymują 300.000 powstańców. Po całorocznej ciągłej z Anglikami walce stali się już powstańcy starymi wytrwałymi żołnierzami; a ufnie w swoich wodzów, obznajomieni z krajem, przyzwyczajeni do klimatu, odnoszą teraz znacznie większe nad Anglikami korzyści. Na wojsko angielskie wywarły wielki wpływ niezmiernie trudy i klimat. Zdobywcy Delhów i Luknowa są po części w posiadaniu ogromnych skarbów, i niejedyn szeregowiec nosi w swej torbie tyle złota i klejnotów, że mógłby sobie kupić kilka nawet stopni oficerskich. Oficerowie kupnem takich łupów porobili majątki. Obok tych bogaczy jest mnóstwo żołnierzy, którzy ponosili równe trudy, a mniej mieli szczęścia i nie byli przy żadnym rabunku; ci są oczywiście malkontentami. S. Z.

Przegląd pism czasowych polskich.

Gazeta Warszawska. Z korespondencji p. Padalicy dowiadujemy się, że uniwersytet kijowski liczy obecnie do 1000 uczniów, z których 700 jest Polaków. Szlachta gubernii kijowskiej uchwaliła składkę na wsparcie uboższej młodzieży.

X. Korespondent lwowski nie myśli zachęcać odpowiedziami p. Widmanna do swarów, i dziwi się, że *Kronika* mogła zamieszczać korespondencje p. Widmanna w obronie Zakładu Ossolińskich pisane. W końcu oświadcza, że nigdy nie przyznawał się do jakiegokolwiek solidarności z „Dziennikiem literackim“. W dalszym ciągu korespondencji zarzuca szanowne X. *Gazecie Codziennej* złą wolę w streszczaniu jego korespondencji, na którą to pretensyę szan. korespondenta odpowiada redakcya gazety nadmienionej, że jej piórem nie kierowała nigdy osobistość stronnictwa.

Dla pani Majeranowskiej nie szczędzi korespondent kądziłta.

Gazeta Codzienna prostuje doniesienie *Kuryera Warszawskiego* o pobycie Wł. Syrokomli w Warszawie,

mówiąc, że ulubiony poeta udał się nie tylko do Krakowa i Poznania, ale i do Lwowa; i że w tej podróży nie trzy miesiące, ale rok cały ma zabawić.

W końcu wypisków naszych z czasowych pism polskich, wspomniemy jeszcze o jednym piśmie polskiem mniej znanem u nas, a które ze wszech miar zasługuje na rozpowszechnienie. Chcemy tu mówić o *Gwiazdce Cieszyńskiej*. (Wzwanie do prenumeraty na drugie półrocze tego pisma nadesłane nam, przyłączamy w inseratach). Pominawszy treść samą tego pisma, która zawiera wiele pożytecznych, ciekawych i zajmujących wiadomości, odnoszących się zwykle do rzeczy ojczyźstych, co już samo przez się wielką tego pisma stanowi zaletę, zwracamy na najgłówniejszą jego zaletę. Oto po prostu w Cieszynie wychodzi pismo wydawane po polsku. Przed nie wielką laty jeszcze nikomu w tem mieście nie śniło się nawet o piśmie polskiem, język tylko po wsiach jest znany. Dzisiaj pismo to rozchodzące się po Morawii i Szląsku, obznajamia pobratymcze nam plemiona z językiem, narodowością i dziejami polskimi. Jest to redakcya tego pisma zasługa tak wielka, że nie potrzebujemy się nawet rozpisywać nad nią. Sympatya dla tego pisma objawiona rozszerzeniem prenumeraty u nas, byłaby nie tylko słusznem uznaniem tej zasługi i sprawiedliwą nagrodą za dobre redakcye chęci, ale co więcej, jest, zdaniem ogólnem, w dobrze zrozumianym interesie naszym. Sympatya dla tego pisma z naszej strony odpłaci się nam sownie w tych prowincjach sympatya dla nas i dla naszej narodowości.

Korespondencje.

Przemysł d. 5. czerwca. Zanim do zupełnego opisanie wystawy gospodarskiej w Przemyslu przystąpię, poprzedzę moje sprawozdanie wymienieniem kilku ważniejszych zdarzeń przedwystawowych.

Jak to w poprzednim liście moim wspomniałem, sterczą w Przemyslu ogromne składy tarcie, które starozakonni spekulanci sprowadzili z powodu zapowiedzianej budowy kolei żelaznej, i w nadziei dobrego kupca. Tymczasem sprowadził J.O. książę Sapieha na wystawę do Przemysła maszynę parową o sile sześciu koni, z przyrządem tartakowym, która na godzinę rżnie 200 stóp drzewa każdego gatunku, i gonty robi. Wczoraj odbyła się publicznie pierwsza próba. Zgromadzenie było nadzwyczajne, i wszyscy z zadziwieniem doskonaleść maszyny podziwiali. Robiono próbę na kilka sposobów, zwolna, prędzej i najprędzej, lecz w każdym razie maszyna niezawodną się pokazała; z kąd już wątpliwości nie podlega, że maszyna ta w jednym czasie więcej tarcie, aniżeli dziesięć wodnych tartaków dostarczyć będzie mogła; tem bardziej, że ją w każdym miejscu ustawić, albo i w niedostępne dla wywozu lasy przenieść będzie można. — W skutek czego, starozakonni właściciele owych zapasów drzewa rżniętego ogromnie nosy pospuszczali. J.O. książę Sapieha zaś należy się słuszenie podziękowanie za to, że zawsze i wszędzie o dobro kraju i powodzenie współziomków swoich tak gorliwie się ubiega. — Obok tej maszyny zasługuje na słuszną pochwałę zarząd gospodarski c. k. dóbr kameralnych w Dobromilu, który z swymi wyrobami najpierwszy na wystawę pospieszył. I tak przywieziono z dóbr owych: wykrój z smereki 125letniej, która 27 sążni długości a 40 cali grubości, tudzież wykrój z jodły 245letniej, która 26 sążni długości a 45 cali grubości miała. Jeżeliby wam się wysokość tych drzew, któreby wierzchołkami swemi po gańek ratuszowej wieży lwowskiej sięgały, bajeczną wydała, to przecież napisy z zarządu dóbr kameralnych tam położone żadnej wątpliwości nie dopuszczają. Oprócz tego przysłano z Dobromila próbę węgielnych kamieni celnej jakości, z Bereny (3 mile tylko od Przemysła) gdzie się niewyczerpana kopalnia znajduje; kawał zakamieniałego grabu, płyty kamienne płaskie i ośmiogranne, a przy tem gonty, tarcice, szuffe, widły, rajtaki, żywiec itd. Są to plody bogatej ziemi naszej, w której tak wiele nieznanych nam jeszcze skarbów się ukrywa.

Pan Kieszkowski spławił z lasów sanockich na Sanie pod sam Przemysł drzewo masztowe, 16 sążni długie, a 24 cali w odziomku grube. Drzewo to zasługuje na wspomnienie, ponieważ jest jak świeca proste i gładkie, bez poprzedniczego konaru na sobie, i w Gdańsku bardzo poszukiwane. Dawniej sprowadzali żeglarze drzewa takie tylko z Ameryki, teraz spławił pan Kieszkowski najpierwszy w naszym kraju kilka takich tratów drzewa masztowego do Gdańska.

Zjazd obywateli ziemskich, z bydłem, koniami, sprzętami gospodarskimi i innymi produktami już rozpoczyna się; o czem wszystkiem Szanownej Redakcyi donieść nie o mieszkam, a dzisiaj to tylko dodaje, że obok wystawy gospodarskiej zdarzyła nam się także miła sposobność widzenia dwóch przedniejszych obrazów z wystawy krakowskiej, które w księgarni braci Jeleniów są wystawione są. Jest to: „Ecce homo“ pędzla p. *Piotrowskiego* z Królewca, kopia podług Correggio; i „Pobudka“, oryginał, przez *Grotgera* Lwowianina, 19 lat mającego. Oba obrazy zostały przez wydział krakowski zakupione i wyłosowane. Jeden „Ecce homo“ przypadł w udziale jako wygrany p. Jeleniowi w Przemyslu, a drugi J.O. księciu Sa-

pieże. Czynie między temi dwoma obrazami porównanie, nie wiemy który z nich podziwiać; bo jeżeli obraz p. Piotrowskiego jest ukończony i doskonały, tedy w obrazie p. Grotgera zastanawia nas ów śmiały pomysł i myśl historyczna. Obraz ów „Pobudka” zwany, przedstawia nam obóz dawnego rycerstwa polskiego z wieku XVI, a moment działania jest wschód słońca, kiedy trębacz gra pobudkę, a rycerze w różnych postawach ze snu się porywają. Do tego pierwszy brzask wschodzącego słońca, zorzą poranna olśniona drzewa i każdy wyraz twarzy tak swojski, i tak dobitnie jest wydatny, iż nas mimo woli myśl porywa: Czemu i ja w tym obozie nie byłem? Później więcej.

X. Z Żółkiewskiego dnia 1. czerwca. Czytamy często w pismach publicznych o wydarzających się tu w kraju pożarach, i w ślad za temi doniesieniami dochodzą nas wezwania do zabezpieczenia się od ognia. Nie można temu zaprzeczyć, że asekuracja od ognia i gradobicia przyczynia się do spokojności właściciela na te kłeski narażonego, lecz więcej jeszcze czyni dla towarzysztw, które się tem przedsięwzięciem zajmują. Wszakże, gdy ziemianin przy tegoczesnych cenach ziemiopłodów kosztów produkcji pokryć i na opłatę podatków wystarczyć nie może; gdy z małemi wyjątkami tak z małej wioski jak i ze znakomitszej wsi nie pozostaje właścicielowi tyle, ile na skromne utrzymanie niezbędnie potrzebuje — z kądże on jeszcze ma wziąć nakład, by tę spokojność sobie okupił; a jest to wydatek weale nie mały! Zabezpieczajcie się od ognia i gradobicia w „Assicurazioni generali w Tryjeście,” woła ajent tegoż zakładu, bo zakład ten wzmógł swoje fundusze już do przeszło 16 milionów złr. m. k. (!!!) — Ileż to pieniędzy wyszło i wychodzi z naszego ubogiego kraju do kasy tegoż i podobnych zakładów?! W roku 1849 jeszcze toczyły się u nas rozprawy w celu utworzenia krajowego zakładu tego rodzaju, i przedłożono podobno statuta do potwierdzenia, na zasadzie wzajemnego zabezpieczenia od ognia, albowiem zakład niewzajemnego zabezpieczenia ma tylko własny zysk na celu. Niewiadomo mi atoli, ażali przyjęto w statutach ten stosunek, wedle którego zakład zabezpieczenia od ognia został zaprowadzony w królestwie polskim z najpomysłniejszym skutkiem. Zabezpieczenie od ognia jest tam ogólnem i przymusowem, i w skutek tego każdy właściciel realności na wsi i po miastach bez wyjątku swe budynki od ognia zabezpieczyć musi — a że tylko rzeczywiste wynagrodzenie szkód z pożaru wynikłych na wszystkich posiadaczy realności (rozumie się także i chłopskich) w miarę wartości budynków rozłożonem bywa, i jako dodatek do podatków gruntowych opłaca się: przeto administracja zakładów zabezpieczenia od ognia prawie żadnych odrębnych wydatków niewymaga — zwłaszcza, że do ocenienia budynków i miejscowego sprawdzenia wynikłych z pożaru szkód są mężowie zaufania, którzy się bezpłatnie poświęcają na usługi dla dobra powszechnego. Tak zwana premia od zabezpieczenia ogniowego w nieznacznej ilości każdego dotyka, i każdy, nawet włościanin z chęcią ją wraz z podatkiem i do kasy podatkowej opłaca. O ile od osób wiary godnych dowiedzieć się mogłem, wypadła tego tak zwanego podatku ogniowego rocznie mniej więcej na właściciela wsi po kilkadziesiąt, na włościanina zaś tylko po kilka złotych polskich, i za tak małą opłatę każdy od szkody pożaru budynków zabezpieczonym zostaje. Otoż, gdy dotąd niemy mamy reprezentacji krajowej, objawiającej się niegdyś w sejmie, spada obowiązek na nasze towarzystwo rolnicze jako jedyny organ głosu publicznego, by ten w letargu zostający przedmiot wskrzesiło i z wszelką usilnością starało się o utworzenie krajowego zakładu wzajemnego zabezpieczenia od ognia, na takiej samej lub przynajmniej podobnej podstawie, na jakiej istnieje w królestwie polskim. Jest to instytucja tem większej dla nas wagi, że w naszym stanie teraźniejszym niemożliwe jest dla nas opłacać i wysyłać za granicę tak znaczne premia asekuracyjne. Gdy zaś kto nie jest w stanie zabezpieczyć się od ognia i dotknie go nieszczęście pożaru, które się u nas dość często wydarza, natenczas (rzadkie wyjątki nie licząc) już się nie dźwignie, i najczęściej traci cały fundusz do życia dla siebie i rodziny.

Krosno 3. czerwca. Wystawa rolniczo-przemysłowa przez c. k. Towarzystwo gospodarskie krakowskie w Jasle urządzona, odbyła się dnia 27, 28 i 29go maja b. r. Jasle.

Najliczniej było reprezentowane bydło; obora p. Ostaszewskiego z Wzdowa obw. sanockiego, dostarczyła celujących egzemplarzy, przyprowadzono z niej trzy buhaje rasy szwajcarskiej, także trzy krowy i kilka jałówek; szczególną uwagę zwracała krowa holenderska, na wystawie w Paryżu kupiona, tak swą wielkością, jako też budową zbliżającą się kształtem do rasy bydła krajowego; niemniej odznaczała się wielkością jałówka czerwona bez rogów, pochodząca z krzyżowania rasy czysto krajowej od dawna znanej w Kłimkówce, z rasą szwajcarską; robiono próbę dojenia na jednej krowie szwajcarskiej p. Ostaszewskiego — i przez dwa dni dała na jeden podój półczwarta garnca mleka.

Z obory s. p. p. Textorisowej z Trześniowa obw. sanockiego, która jest nateraz własnością p. Rudolfa Reizensteina, przyprowadzono kilkanaście sztuk bydła rasy

szwajcarskiej; odznaczała się jałówka czerwona swą wielkością, a czarnopstrokata pięknością kształtów.

P. Kaczkowski dzierżawca Kalemby obw. jasielskiego, przyprowadził cztery sztuk bydła, mianowicie krowę czerwono-pstrokata i takiegoż buhaja rasy szwajcarskiej, odznaczające się wielkością i prześlicznymi kształtami; także krowę i roczne cielę rasy krajowej krzyżowanej z szwajcarską. Znawcy wysoko cenili to bydło i oddawali pochwały p. Kaczkowskiemu, który na małej dzierżawie dowiódł, że bydło ulepszone nietylko nie rujnuje mniejszych gospodarzy, ale przeciwnie zyski im przynosi.

Z obory p. Kotarskiego z Brzyszczyk obw. jasielskiego, było kilkanaście sztuk bydła szwajcarskiego, czarnopstrokatego; odznaczało się jednolitością kształtów i ustaloną rasą.

P. Nycz właściciel Czudca, przysłał bydło z krzyżowania rasy krajowej z holenderską, weale ładne; jak również z Gorajowic p. Franciszka Trzecieckiego bydło z takiego samego krzyżowania pochodzące; i znawcy z tych prób osądzili, że bydło holenderskie z pożytkiem może być użyte do poprawy rasy krajowej.

P. Paszkowski właściciel folwarku w Wzdowie obw. sanockim, przyprowadził sześć sztuk rasy krzyżowanej bydła krajowego z szwajcarskiem.

Z Orlego, własności Adama hr. Potockiego, przysłano krowę rasy krajowej i buhaja rasy czysto holenderskiej szczególnej piękności.

Z Targowisk obw. jasielskiego, własności p. Gołaszewskiego, pokazano kilkanaście sztuk bydła rasy poprawnej przez woły szwajcarskie; przy zwykłym folwarcznym utrzymaniu odznaczała się ta obora znacznem ulepszeniem tak co do wielkości, jako też pożytku.

Prócz tego kilkunastu exponentów przysłało po parę sztuk bydła, między tém najwięcej wołów obornych rasy szwajcarskiej.

Do ocenienia bydła za sędziów byli obrani pp. Szumańczewski, Klobassa i Tabaczyński. Ponieważ p. Ostaszewski zrzekł się ofiarowanego mu medalu, więc pierwszy medal przyznano hr. Adamowi Potockiemu za buhaja czarno-pstrokatego rasy holenderskiej, drugi p. Kaczkowskiemu za krowę czerwoną rasy szwajcarskiej, a trzeci p. Reitzensteinowi za jałówkę czarno-pstrokata rasy szwajcarskiej.

Zakupiono prócz tego z różnych obór siedm sztuk, które zostały wylosowane.

Prywatni mało zakupili bydła od exponentów, i ogółem rasa szwajcarska jest teraz mniej poszukiwaną w zachodnich obwodach naszej prowincyi.

Koni zbytowych więcej było na tej wystawie, jak na poprzedni.

P. Eugeniusz Stojowski z Jaszczwi obw. jasielskiego, przyprowadził ogiera skarogniatego 4letniego, dwie klacze z zębietami i 6 roczniaków rasy angielskiej. Podziwiano wszystkie konie, lecz przed innemi zwracały uwagę zębietą roczne, dochodzące półszesnastej miary i bardzo ładnych kształtów.

P. Ludwik Gorajski z Moderówki przysłał dwa ogiery złotogniade trzebletne rasy arabskiej, szesnastej miary; p. Alexander Gorajski z Szebni ogiera szpakowatego i klacz złotogniadą rasy arabskiej; p. Kazimierz Gorajski z Umieszca ogiera szpakowatego „presse papier” po słynnym Kapitale, rasy arabskiej, dwie klacze rasy krajowej i 9 sztuk młodzieży tak arabskiej, jako też angielskiej rasy. P. Eismond dzierżawca Osieka, klacz skarogniadą z zębietem rasy arabskiej, zawodu Gumnińskiego; p. Tabaczyński 2 zrebce roczne; p. Ostaszewski dwa ogiery rasy krajowej roboczej; tudzież p. Andrzej Rogójski z Łęki dwa ogiery rasy roboczej, maści tarantowatej, które odznaczały się budową i oryginalnością; prócz tego kilku innych exponentów przywieśli konie, tak, że razem było 33 sztuk.

Sędziami do koni byli obrani: hr. Męciniński, p. Dzwonkowski i p. Straszewski; pierwszy medal przyznano p. Eugeniuszowi Stojowskiemu za ogiera skarogniatego rasy angielskiej, drugi p. Ludwikowi Gorajskiemu za ogiera złotogniatego trzebletniego rasy arabskiej; przytem pochwałę dano p. Kazimierzowi Gorajskiemu, z którego stada wiele młodych stadników po słynnym Kapitale w tutejszej okolicy rozeszło się do przychowku; a od p. Tabaczyńskiego zakupiono do losowania zrebca gniatego za 150 złr. m. k.

Owece były z trzech owczarni: z Czudca p. Nycza, z Lisówka p. Tabaczyńskiego i z Przybówki p. Petrowicz; pierwszeństwo oddano owcom p. Tabaczyńskiego. W ogóle gałęź ta gospodarstwa w tutejszych stronach upada.

Z produktów wystawionych ogólną uwagę zwróciła kamfina, wyrobu p. Łukasiewicza w Jasle; tudzież żyto olbrzymie jare z Gorajowic p. Franciszka Trzecieckiego; odznacza się także pięknością pszenica ozima i owies sybirski z Umieszca p. Kazimierza Gorajskiego.

Z maszyn rolniczych była tylko młocarnia, sieczkarnia i młynek p. Fociewicza z Rzeszowa; tudzież plugi i bronie różnego rodzaju, wyrabiane w Targowiskach w obwodzie jasielskim pod kierunkiem p. Władysława Gołaszewskiego.

Wystawa odbyła się w budujących się koszarach miejskich; miejsce to obszerne byłoby bardzo dogodnem, gdy-

by dach był zupełnie gontami pokryty w miejscu, gdzie bydło było ustawione; przy ciągłej posusze właśnie w pierwsze dwa dni zimna ślota panowała i wiele przeskadzała w zwiedzaniu wystawy; dopiero 3go dnia wypogodziło się. Zjazd z okolicy był nader liczny, o 3ciej godzinie odbył się obiad składkowy festynowy, na który wyżsi urzędnicy byli zaproszeni, a o godzinie 6tej przed licznie zgromadzoną publicznością odczytał p. Jawornicki sekretarz towarzystwa gospodarczego krakowskiego, obszernie sprawozdanie z wystawy, poczem p. starosta Studniczka rozdał medale, a na ostatek nastąpiło losowanie zakupionych przedmiotów.

W ogóle wystawa jasielska udała się; wiele w tym względzie wypada zawdzięczyć p. Franciszkowi Trzecieckiemu, właścicielowi Gorajowic i członkowi komitetu Tow. gosp. krak., który nieszczęśliwie i wszystko uregulował jak najlepiej, co do wygody i przyjemności tak exponentów, jako też i przyległej publiczności posłużyć mogło. Do głównej przyjemności policzyć należy teatr w Gorajowicach przez artystów polskich z trupy p. Gubarzewskiego urządzony, który dał pięć przedstawień, odznaczających się wyborną grą artystów. Publiczność oceniając talent artystów, mimo przykrego powietrza nadzwyczaj licznie odwiedzała teatr, i obszerny lokal był każdą razą przepelniony.

Z pode Lwowa. Kiedy moi koledzy wiejscy tylko o samej biedzie prawią, chciałem ja koniecznie z innej zacząć becuki i zaśpiewać, choć ciekim, ale weselszym głosem. Ale kiedy ani rusz panie! Jeśli tylko na wsi siedzisz, to musisz koniecznie z biedą się poznać, i to nawet bardzo poufale, bo *bieda* i *wieś*, to są *indentica*. Mieszkańce miast nie pojmują nawet naszego położenia krytycznego, przeciwnie zazdroszczą go nam. Sam niedawno slyszalem, jak pewien potężnie „bockbirem” nalanym mieszczanin, z brzuskiem należycie pielęgowanym, ujrawszy szlachcica jadącego czterema — choć chudemi koniami, zawołał z indygnacją:

— Nie musi to być tak źle na wsi, kiedy mogą jeszcze czwórka jeździć.

Nie wiedział nasz krytyk tłusty (na wsi bowiem rasa tłustych już zupełnie wyginęła), że szlachcic chudy siedział na furze leguminy, swoim synom studentom na stancyę wiezionej. Ale co tam prawie ślepym o kolorach! Wróćmy do wsi.

Znam pewnego powieściarza, który ile razy przyjedzie do mnie na wieś, wpada w zapał poetyczny. Chwali strumyki i słowiki, podziwia łączki, pola, lasy, unosi się nad baranami, wołami i capami, lecz zapytany przeze mnie:

— Czemuż opuściłeś wiejskie mieszkanie? odpowiada:

— Ba! właśnie dla tego, że wieś i piękniej i lepiej wydaje się z daleka w perspektywie, niż z bliska. Zresztą i tryb teraźniejszego gospodarowania nie przypada mi bynajmniej do smaku. Ja np. jakkolwiek lubiałem oranie, sianie, koszenie itd., szczególną jednak miałem predylekcyę do — *młócenia*. Młócenie tak coś miłego miało w swojej operacyi, ten jednostajny stukot cepów na toku tak przyjemnie lechtał uszy moje, że pokochałem funkcycę gospodarczą namiętnie całą mocą ducha; ta funkcya bowiem zapowiadała zwykle bliskie przybycie pożadanego zawsze kochanego Moszka, który z pełnym trzosem na brzuchu, a czapką o sto kroków przed dworem zdjętą w rękę, kłaniał się nisko przede mną i sięgał do kieszeni.

Dziś wszystko inaczej! I na coż zdałoby mi się teraz moje specjalne upodobanie w młóceniu, kiedy ani Moszko ani Herszko do najpełniejszego nawet szpiczlerza nie zaglądnie?

I prawdę mój gospodarz powiedział: Źle pisać powieści. Ale jeszcze gorzej gospodarzyć. Mnie najmocniej teraz gniewają czytając gazety, te przy końcu umieszczane ceny zboża; nie dla tego, żeby były niskie, nie! lecz że są idealne, bo coż pomoże cyfra napisana, kiedy o nią nikt się ani spyta? Przypomina mi to zdarzenie, które nie dawno mego sąsiada spotkało.

Było to pod koniec zapust, a mój sąsiad, uszczęśliwiony od łaskawej Opatrzności czterema córkami, które wszystkie zdecydowały się pójść za mąż, nie było jeszcze karnawału we Lwowie. A trzeba by przecież panny przewietrzyć, wypadaloby ukryte w zaciszu wiejskiem klejnoty znawcom pokazać. Lecz chuda fara! chociaż panny miały *nerwy* — i to słabe — ale najmocniejszego *nervosa rerum gerendarum* niestety brakowało! — Wyrozumiałe dziewczęta nie nudzą jednak ojca ogołoconego, tylko stoją przy zmlockach w szpiczlerzu (czego to bieda nauczyć nie może!). Szpiczlerz co raz pełniejszy, a panny co raz smutniejsze — bo to ani o czem wyjechać, ani za co krynoliny sprawić, ani razu nie być na reducie — to nie żarty! Mnie nawet nie interesowanego zimny mróz przechodzi na samą myśl o takich męczarniach. Lecz panny milczą, i z rezygnacją noszą krzyż pański, i w głęboką zadumę pogrążone patrzają przez okno na dziedziniec, wyglądając od łaskawych niebios pomocy. I zaiste spełniły się gorące modły panien, bo kto ufa z pokora, zostaje wysłuchanym.

O niespodzianko! najniespodziewanieszka ze wszystkich niespodzianek! Zajeżdża ktoś na dziedziniec. Myślicie pewnie, że konkurent? Gdzie tam panie, daleko miłszy gość! Zajeżdżają bowiem po przed samą stajnię jednokonne saneczki, ciągnięte przez podpasłego huculka,

Pierwszy pobyt

Jarmarkowy.

Skład rumberskich i hohenebbskich

PŁÓCIEN

J. KÖSTLERA

w Peszcie przy ulicy Hatwańskiej, w domu Horwata,
podczas tutejszych jarmarków zaś

przy Ferdynanda placu pod liczbą 804

obok Hotelu Langa.

Nie bawiac się w szarlataneryę, ogłoszenia wyprzedazy lub podania tanich cen, aby jak zwykle Szanowna P. T. Publiczność znieć przez to do siebie, ośmielam się kupujących dla własnego przekonania do powyż oznaczonego miejsca sprzedaży zapraszać, będąc pewnym, że równie jak moimi pobytami jarmarkowymi w Bernie, Pradze i Wiedniu, oraz przez wieloletnie istnienie składu mego w Peszcie pozyskałem największe zaufanie, tak też przez terażniejszy pobyt mój w mieście tutejszem stać się godnym zaufania, i pozyskać ogólnie dobrą opinię tak na teraz, jako i na przyszłość staraniem mojem będzie; zając sumiennie, iż towary moje, które sprzedają po cenach najumiarkowańszych, wyrabiane są z czystego włókna lnianego.

Ponieważ z każdym współzawodnictwem śmiało staję, upraszam przeto o łaskawe zatrzymanie w pamięci mojej firmy, jako też i na spis sprzedaży cen osobliwszą zwrócić uwagę, aby usunąć pomyłkę tak w lokalu jako też i w firmie.

CENNIK

Nierniejsze ceny jak przy każdej wyprzedazy.

MIARA WIEDEŃSKA.

Czyste płótno.

1 sztuka domowego płótna od 1 zlr. 48 kr.	} do najcieńszego i najlepszego gatunku.	1 sztuka 1/4 albo 3/4 szerokiego płótna na pościel od 10 zlr.	} do najcieńszego i najlepszego gatunku.
1 dto. 30 łokci szlągkiego płótna białego od 6 zlr. 30 kr.		1 dto. Rumburskiego na 12 koszul od 18 zlr.	
1 dto. Rumburskiego na 9 koszul od 10 zlr. 30 kr.		1 dto. Rumburskiej, Irlandzkiej i Holenderskiej weby 50, 54 łokci od 16 do 100 zlr.	
1 dto. Holenderskiego na 12 " od 14 zlr.			
1 dto. Hernhutskiego w najlepszym gatunku 25 łokci wiedeń-			
1 sztuka kolorowej pościeli do powlekania od 5 zlr.			
1 tuzin prawdziwych chustek płóciennych od 2 zlr. 18 kr.			
Obrusy cwilichowe i adamaszkowe w każdej wielkości od 1 zlr.			

Garnitura stołowa na 6, 12, 18 i 24 osób z pośledniego aż do najlepszego adamaszku.

Szczególniej uwadze polecam także 10/4 szerokie płótna na przescieradła bez szwu i pikę letnią na spodnice, serwetki do kawy we wszystkich kolorach od 59 kr. zacząwszy wyżej.

Blichowane i nieblichowane ręczniki adamaszkowe i cwilichowe od 1 zlr. 24 kr. zacząwszy.

Wełniane kobierce przed łóżka i stoły para 12 zlr., jako też haklowane kołdry kolorowe.

C. k. Wojskowości polecam także wszelkie przybory do wykładowania, przez których dostarczanie tak w monarchii austriackiej, jako też w Konstantynopolu, Odesie i Bukareszcie ku największemu zadowoleniu wszystkich Władz wojskowych najlepiej jestem zalecony.

Odrzedajacy jako też rodzice, którzy na wyprawę podobnego rodzaju towary zakupuja w znaczniejszej wartosci, otrzymaja prócz tak niskich cen, także stosowny do tego rabat.

Obstalunki z oddalenia przyjmują się za przysłaniem pieniędzy frankowanych do 24. czerwca, za których sumienne uskutecznienie gwarantuje się.

J. Köstler,

przy Ferdynanda placu pod l. 804, obok Hotelu Langa.

Podczas jarmarku we Lwowie

dla wszystkich DAM

rzeczywiście najrzetelniejsza

WYPREDAŻ

kilku tysięcy sztuk prawdziwego

PŁOTNA,

bielizny stołowej, ręczników, serwet do kawy i 1000 tuzinów płóciennych i francuskich batystowych chustek do nosa,

ogólnie wszelkich dotyczących artykułów

GOTTLIEBA I BEYERA

Z WIEDNIA,

tylko podczas jarmarku we Lwowie W HOTELU DREZNERA.

Najpierwsze fabryki w c. k. monarchii, które dla dobroci a szczególnie dla odpowiedniej taniości swych wyrobów na wystawach ogólnych

W LONDYNIE I PARYŻU

złotemi i srebrnymi medalami wyszczególnione zostały, i których wyrobom w naszych handlowych stosunkach

w Petersburgu i Moskwie

dla ich niesłychanej taniości i ogólnie uznanej dobroci jak największe rozszerzenie z najlepszym skutkiem uzyskaliśmy, poruciły nam bardzo znaczną partję prawdziwych towarów płóciennych, które pierwotnie do Rosji przeznaczone były, lecz przez zbieg rozmaitych okoliczności teraz tam przesłane być nie mogą, ażeby tychże przewóz napowrót, i wszelkie dalsze koszty oszczędzić, podczas terażniejszego jarmarku pod bardzo korzystnymi warunkami do rychłego wyprzedania.

Jesteśmy zatem w przyjemnem położeniu, Szanownym Panom u nas zwykle kupującym, ludzi całej Szanownej Publiczności, która w takie towary zaopatrzyć się życzy, takowe

o 25 do 30% taniej, jak w każdym innym handlu, odstąpić

i pozwalamy sobie na dowód zadziwiającej ich taniości następujący cennik podać do ogólnej wiadomości.

Upraszamy tylko dobrze uważać na nasz adres, gdyż nie zostajemy zupełnie w żadnych związkach z jakimi handlami szarlatanскими, i dla tego przestrzegamy Szanowną Publiczność u nas zwykle kupującą, przed wszelkimi takimi ogłaszającymi się, którzy tylko kłamliwymi zawiadomieniami chcą kupienia mającą Publiczność znieść i lichymi towarami bawelnianymi oszukać starają się.

CENY płócien i weby:

- 1 sztuka płótna z przędzy, 30 łokci wiedeńskich na prześcieradła 4 zlr. 48 kr., 5 zlr. 24 kr.—6—9 zlr.
- 1 " płótna wikstedzkiego 30 łokci wied. na pościel 6 zlr. 30 kr.—7—8—10 zlr.
- 1 " blichowanego płótna z ręcznej przędzy 30 łokci wied. 7 zlr. 30 kr.—8—9—12 zlr.
- 1 " 1/4 szerokiego płótna skórkowego czyli Kreas 38 łokci wied. 8 zlr. 30 kr.—9—10—15 zlr.
- 1 " bardzo cienkiego płótna irlandzkiego na 6 koszul od 8—9—10—20 zlr.
- 1 " cieniutkiego płótna szwajcarskiego, na koszule męskie 25 łokci wied. 12 zlr. 30 kr.—13 zlr. 30 kr.—14 zlr. 30 kr.—24 zlr.
- 1 " średnio-cienkiego płótna nicianego na 12 koszul 11 zlr.—12—13—18 zlr.
- 1 " weby holenderskiej 42 łokci wied. 13 zlr.—14—15—25 zlr.
- 1 " weby w ogniwa robionej (z przędzy ręcznej) 40 łokci wied. 12 zlr. 30 kr.—13—14—15—22 zlr.

Wszelkie gatunki weby rumburskiej, holenderskiej, irlandzkiej i belgijskiej 50 i 54 łokci wied. 1/4 szerokiej 16 zlr.—18—20—24—26—30—100 zlr.

CENY bielizny stołowej, ręczników, serwet do kawy i chustek do nosa.

- 1/2 tuzina prawdziwych płóciennych chustek do nosa od 1 zlr. 6 kr. do 9 zlr.
- 1/2 " francuskich chustek batystowych 1 zlr. 36 kr. do 10 zlr.
- 1/2 " brukselskich chustek do nosa batystowych lyniońskich 3 do 15 zlr.
- 1/2 " prawdziwych drukowanych płóciennych chustek do nosa dla mężczyzn 1 zlr. 36 kr. do 5 zlr.
- Obrusy dreliszkowe i adamaszkowe bez szwu od 30 kr. do 5 zlr.
- 1 tuzin serwet wielkości 1 łokcia od 2 zlr. do 10 zlr.
- 1 " " desertowych we wszelkich kolorach od 45 kr. do 10 zlr.
- 1 sztuka kradli (dymki) atlasowej na pościel od 4 zlr. do 8 zlr.
- Szczególniej tanie są i na wszelkie polecenie zasługują 2000 łokci 2—2 1/2, i 3 łokcie wied. szerokiego płótna na prześcieradła bez szwu, wielki zapas prawdziwych saskich nicianych pończoch i skarpetek dla dam i mężczyzn; tuzin od 2 zlr. do 3—4—5—6 do 24 zlr.

Kilkadziesiąt tuzinów koszul męskich z najcieniutkiej weby płóciennej podług najnowszego kroju jeszcze nie pranych, sztuka po 2 zlr. do 3—4—5—8 zlr. Kołdry wełniane para od 10 zlr. zaczawszy.

Panowie kupujący i handlujący płótnem, którzy zakupna w ilości 100 zlr. uskuteczniają, otrzymają bezpłatnie:

2 wielkie obrusy adamaszkowe, 1 tuzin wielkich serwet, pół tuzina brukselskich batystowych lyniońskich chustek do nosa, 1 serwetę do kawy z 6ma odpowiednimi serwetkami desertowymi i pół tuzina ręczników.

Lokal sprzedaży znajduje się tylko W HOTELU DREZNERA.

Gottlieb & Beyer z Wiednia.

Wszelkie obstalunki z prowincji uskuteczniają się każdego czasu z naszego głównego składu w Wiedniu „Spiegelgasse“ Nr. 1088.

Za frankowaniem nadesłaniem przypadającej należności, odwzajemniamy jak najspieszniej i najsumiennie, jak gdyby obstalunek na miejscu zamówionym został.

NAJWIĘKSZY

SKŁAD

wszelkiego rodzaju

Plóciem

M. Schotten.

w hotelu Langa we Lwowie.

Niniejszem zawiadamiam Wysoką Szlachtę i Szanowną Publiczność, iż z mego głównego magazynu w Wiedniu ze świeżo z bielnika zebranymi towarami tutaj przybyłem i takowe podczas jarmarku po nadzwyczaj tanich cenach sprzedawać będę. — Ponieważ to nie jest moim zwyczajem, uzasadniać sprzedaż moją kłamliwymi powodami, a że dla tego z pewnością spodziewać się mogę, iż nie będę policzon pomiędzy szarlatanów jarmarcznych, ośmielam się zwrócić uwagę na następujący cennik, który niezawodnie wszelkim wymaganiom zadosyć uczyni. Nadmieniam przytem, iż za prawdziwe płótno i miarę wiedeńską zarezczęm i pozwalam każdemu kupującemu urządzić lokciec z kupionej sztuki płótna, aby się o czystości jej na wszelki sposób, jaki mu się podoba, przekonał, i odbiorę każdą sztukę płótna (tak tu, jak i w głównym magazynie moim w Wiedniu), jeżeli nie będzie z czystego lnu.

Chustki białe.

1 tuzin płóciennych chustek do nosa	2 zlr. 15 kr.
1 " " " "	2 " 30 "
1 " " " "	3 " 12 "
1 " " " "	4 " — "
1 " " " "	4 " 30 "
1 " " " najdelikatniejszych	6 " 30 "

Chustki kolorowe.

1 tuzin chustek niebieskich płóciennych	2 zlr. 30 kr.
1 " " " "	3 " 12 "
1 " " " "	4 " — "
1 " " " "	5 " — "
1 " " czerwono-z brunatnem farb.	7 " — "

Chustki francuskie.

1 tuzin chustek francuskich batystowych	4 zlr. — kr.
1 " " " "	5 " 30 "
1 " " " "	6 " 30 "
1 " " " najdelikatniejszych	10 " — "

Płótna w sztukach.

Sztuka 30 łokci wiedeńskich mająca	4 zlr. — kr.
" 30 " " "	5 " 30 "
" 30 " " "	6 " — "
" 30 " " "	7 " 30 "
" 30 " " "	8 " — "
" 30 " " najpiękniejsza	10 " 30 "

Płótno w sztukach 37 łokci mające.

Sztuka 37 łokci w. łańcuszkowego	8 zlr.
" 37 " " "	9 " 30 kr.
" 37 " " "	11 " — "
" 37 " " najpięk.	13 " 30 "

Ręczniki.

1 tuzin ręczników	2 zlr.
1 " " "	3 " 12 kr.
1 " " "	3 " 45 "
1 " " "	4 " — "
1 " " " najlepszych	7 " — "

Ręczniki na lokciec.

1 sztuka na lokciec	7 kr.
1 " froterowy ręcznik	48 "
1 " 30 łokci wiedeńskie	3 zlr. 30 "
1 " " " "	5 " — "
1 " " " "	6 " — "

Weby, sztuka po 50 łokci.

1 sztuka 50 łokci mająca	16 zlr.
1 " " " "	18 " — "
1 " " " "	20 " 30 kr.
1 " " " "	24 " — "
1 " " " holenderska	20 " — "
1 " " " "	24 " — "
1 " " " "	26 " — "
1 " " " "	29 " — "

Weby szwajcarskie.

sztuka po 18. 21. 23. 27 i 30 zlr.	
konstancskiej po 24. 27. 34 aż do 50 zlr.	
irländzka po 20. 22. 25 aż do 45 zlr.	

Serwety.

1 sztuka zaczawszy od 48 kr., po 54 kr.	1 zlr. 12 kr.
1 zlr. 36 kr. aż do najpiękniejszej	po 2 zlr. 50 kr.
1 serweta stołowa	48 kr.
1 " " " "	56 " — "
1 " " " "	1 zlr. 30 "
1 " " " " najpiękniejsza	3 " — "

Oprócz tego znajduje się w składzie wielki dobór kolder z wełny owczej z kutasami, od 12 zlr. 30 kr. para zaczawszy; obrusy do kawy ze lnu, wełny owczej i jedwabiu; gradle lniane; 2 i 2 1/2 łok. wied. szerokie płótno na prześcieradła bez szwu; garnitury na 6, 12, 18, 24 osób od 3 do 100 zlr. — Szczególną uwagę zwracam na wielki dobór saskich pończoch i skarpetek nicianych, białych i kolorowych koszul męzkich po 1 zlr. 30 kr., 2 zlr. 45 kr. najdelikatniejsze.

Lokal sprzedaży znajduje tylko się we Lwowie w hotelu Langa pod Nr. 40 na dole. — W Ułaszkwcach pod N. 26.

Proszę dokładnie na moją firmę uważać. Obstalunki pozamiejscowe przyjmują się w moim głównym magazynie w Wiedniu, Stadt, hohen Markt, Vaganihof.

Wydawca odpowiedzialny: Hipolit Stupnicki.

W drukarni E. Winiarza we Lwowie wyszło i jest do nabycia we wszystkich księgarniach:

NABOŻEŃSTWO

w czasie

odpustu jubileuszowego

przez

Ojca świętego Piusa IX. pozwolonego, który w archidiecezyi lwowskiej obrz. łacińsk. od dnia 29. maja do 29. czerwca 1858 obchodzić się będzie. — Wraz z nauką o tymże Jubileuszu. — Cena 10 kr. m. k.

Nabywcom większych ilości ustępuje się znaczny rabat.

Zakład optyczny

M. Hatschek i Boskowitz

z Pesztu.

Podpisani mają zaszczyt Szanownej Publiczności donieść, że przybyli do Lwowa z znacznym składem

Towarów optycznych,

j. t.: lornetek, perspektyw, dalekovidów, mikroskopów, teleskopów, kompasów, zegarów słonecznych, wag wodnych, najlepszych instrumentów do rysowania, lup dla zegarmistrzów, aptekarzy, botaników i mineralogów; termometrów, szkieł wklęsłych palących, łańcuszków reumatyzmowych i wielu innych do optycznego zawodu należących przedmiotów. Przytem zwraca uwagę na OKULARY z Flint- i Crown szkła zwanego, które między wszystkimi innymi szklami dla swego nadzwyczajnego wzmacniania światła, pierwsze zajmują miejsce. Dla osłabionych i zapalonych ocz jest wielki dobór ciemno-farbnych okularów, które wzrok tak zdrowych jak i chorych nie tylko utrzymują, ale i wzmacniają.

Tudzież znajdują się tamże najpiękniejsze i najdelikatniejsze biżuterie sztuki paryskiej, i tak: Imitation de diament i wszelkiego rodzaju przedmioty, jakoto: gorsety, guziczki do mankietów, bransoletki, kółeczki, perły bardzo do prawdziwych podobne i wiele innych tym podobnych przedmiotów po najtańszych cenach.

Wielki skład najprzedniejszych piór stalowych.

Miejsce sprzedaży znajduje się, jak dawniej, w hotelu angielskim, w sklepie p. Pozornego.

M. Hatschek i Boskowitz,

właściciele zakładu optycznego w Peszcie.

Prawdziwy

SOK ZIOŁOWY.

(Schneebergs - Kräuter - Allop),

na defekta piersiowe i płucowe, urobiony według przepisów lekarskich z najskuteczniejszych ziół alpejskich znanych z swojej dzielności, przez aptekarzy Franciszka Wilhelma i Juliusza Bittner, służy jako nieomylny środek uleczający wszystkie zapalenia gardła, chrypki, kaszle, zamulenia i duszności piersiowe, kłócie w boku, kaszle wyrzutowe, a nawet i początki suchot.

Cena jednej flaszeczki ziołowego soku wraz z przepisem użycia, wynosi 1 zlr. 12 kr. m. k. Za pakunek przesłankowy najmniej 2 flaszeczek w skrzyneczce, dopłaca się 10 kr. Wszelkie obstalunki i zamówienia listowne (franco), uskuteczniają się natychmiast odwrotną pocztą.

Główny skład znajduje się u Juliusza Bittnera, aptekarza w Głognicy (Głognić); składy zaś zapasowe utrzymuje we Lwowie C. F. Milde; w Stanisławowie J. Tomanek apt.; w Białym J. Berger, w Buczaczu J. Czerkawski, w Samborze J. Kriegseisen apt., w Wadowicach F. Foltin, w Nadwórnie A. Styller apt., w Wieliczce P. Wątorok, w Brzeżanach B. Fadenhecht, w Myślenicach M. Łowczyński, w Złoczowie w aptece Petlescha, w Tarnowie w aptece Buchelta, w Rozwadowie K. Marecki, w Rzeszowie J. Schaiter, w Chrzanowie D. Porta. — Chcący objąć skład dla okolicy, raczą się udać listownie do głównego składu w Głognicy.

Uwiedomienie.

Niżej podpisany ogłasza, że straciwszy ukochaną matkę, zamysła dla wychowania swoich dwóch synów i dla poratowania tyle mu dzisiaj potrzebnego a nieszczęściami zwątlonego zdrowia, na dłuższy czas zamieszkać w Krakowie; przez co ma Strzelińska nowe, miasto — i Strzelińska stare, wieś, w obw. Brzeżańskim, przy murowanym gościńcu leżące, o 6 mil od Lwowa tylko oddalone, w 15letnią dzierżawę do wypuszczenia, Dobra te, mające przepyszny dóm mieszkalny i dużo murowanych gospodarskich budynków, jako to: gorzelnia, browar piwny, ratusz w mieście, oberżę i t. d., posiadają ryczałtowo, rachując w to pole orne, łąki, lasy, pastwisko i ogrody, do 2500 morgów obejścia dominikałego i znaczną gotówkę. W bliższe opisy niżej podpisany się nie wdaje, bo kota w worze nie sprzedaje, ale zaprasza każdego chęć mającego w podobny wejść intores, poatygować się do Strzelisk i naocznie opatrzyć cały majątek tak na gruncie, jako i na mapach katastralnych, które u niżej podpisanego się znajdują. Wszelkie inwentarze, narzędzia gospodarskie, a nawet i wytworne urządzenie całego domu mieszkalnego, mogą być ryczałtowo u niżej podpisanego zakupione. Poczte odbiera niżej podpisany w Strzelińskach przez Chodorów.

Wiktor Wisniewski

Hydrauliczny Cyment

używany do sklepień, krypt, cystern, studzien, lochów, kuchen, kominów, terasów, gzymsów, fundamentów, wyrobów betonowych, stągwi na wodę, olej i spirytus, i t. p. — jest każdego czasu do nabycia we Lwowie pod N. 195 miasto, cetrnar po 3 zlr., w większych ilościach na obstalunek. (Nr. 14. 1-3.)

Drukiem Kornela Pillera.